

Geros darbuotojų saugos ir sveikatos teikiama nauda verslui

Darbuotojų sauga ir sveikata (DSS) ne tik yra socialinė ir įstatymais nustatyta įmonių pareiga, bet ir teikia naudą verslui. Įmonės suvokia, kad DSS ne tik padeda išvengti darbuotojų sužalojimų ir ligų, bet ir sudaro esminę sėkmingo verslo dalį.

Kodėl DSS yra esminė gero verslo dalis?

Darbuotojų sauga ir sveikata:

- padeda parodyti, kad įmonė rimtai žiūri į socialinę atsakomybę,
- apsaugo ir pagerina įmonės firmos ženklo įvaizdį ir vertę,
- padeda maksimaliai didinti darbuotojų produktyvumą,
- skatina darbuotojų atsidavimą įmonei,
- kuria kompetentesnę ir sveikesnę darbo jėgą,
- mažina verslo sąnaudas ir trikdžius,
- padeda įmonei tenkinti klientų DSS lūkesčius ir
- skatina darbuotojus ilgiau išlikti aktyviame gyvenime.

Kiekviena įmonė gali turėti reikšmingos naudos iš investicijų į DSS. Paprasti patobulinimai gali didinti konkurencingumą, pelningumą ir darbuotojų motyvaciją. Įgyvendinus DSS valdymo sistemą, atsiranda galimybė užkirsti kelią sveikatos sutrikimams ir mažinti nelaimingų atsitikimų skaičių.

Pagrindiniai DSS principai

- Pasiryžimas ir vadovavimas gerinant DSS
- Veiksmingos DSS politikos kryptys ir procedūros
- Veiksnių rizikos vertinimo programos
- Apmokyti ir kompetentingi darbuotojai
- Veiksmingos rizikos kontrolės priemonės
- Nuolatinės stebėsenos ir peržiūros procesai

Nors geros DSS principai tinka visoms organizacijoms, didelių ir mažų organizacijų verslo varomosios jėgos gali būti labai skirtingos.

Didelės organizacijos

Geros įmonės seniai suvokė įvaizdžio ir reputacijos svarbą.

Bendrovės, kurios rūpinasi „trigubu savo rezultatų vertinimu“⁽¹⁾, vertybinių popierių biržoje pasiekia daug daugiau nei jų mažiau rūpestingi varžovai. „The Economist“

Iš didelių organizacijų tikimasi, kad jos laikysis vis didesnių įmonės valdymo standartų ir stengsis parengti vis skaidresnes ataskaitas. Kadangi įmonės veikia rinkos ekonomikos sąlygomis visuomenėje, kuri rizikos veiksniams skiria vis daugiau dėmesio, daugelis įmonių pradeda suvokti, kad, integravus DSS į platesnį verslo modelį, galima gauti visokeriopą naudą, pavyzdžiui:

- pagerinti įmonės įvaizdį, jos firmos ženklo vertę ir reputaciją,
- įvykdyti įmonės socialinės atsakomybės (ISA) įsipareigojimus,
- išlaikyti ir padidinti investuotojų pasitikėjimą ir
- išsiugdyti pozityvų akcininkų dalyvavimą.

Valdyba pripažįsta, kad įmonių grupės rezultatams ir jos vertei akcininkams įtakos turi darbuotojų saugos ir sveikatos rezultatai. Todėl ji reikalauja, kad vadovai ir visi darbuotojai rimtai ir teigiamai žiūrėtų į sveikatos ir saugos klausimus. Vyriausiasis vykdantysis direktorius, Uniq plc (maisto sektorius)

Įmonių socialinė atsakomybė (ISA) reikalauja, kad įmonė kreiptų dėmesį į vykdomos veiklos daromą ekonominį, socialinį ir ekologinį poveikį. DSS gali atlikti svarbų vaidmenį, taikant šiuos principus praktikoje. Ypač svarbu:

- įtraukti DSS į platesnes įmonės valdymo iniciatyvas,
- užtikrinti, kad į DSS rizikos veiksnius tinkamai atsižvelgtų rangovai ir tiekėjai, ir
- per partnerystės ryšius skatinti kitas įmones gerinti DSS.

Produktyvumas ir našumas

Pagrindinis ES įsipareigojimas Lisabonos strategijoje⁽²⁾ – didinant konkurencingumą, užimtumo ir produktyvumo didinimui skirti vienodą reikšmę. ES-15 nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų sąnaudos sudaro nuo 2,6 proc. iki 3,8 proc. BVP. Gamybą ir našumą galima padidinti mažinant nelaimingų atsitikimų skaičių ir gerinant darbuotojų sveikatą, taip pat:

- stiprinant darbo jėgos motyvacijos, bendradarbiavimo ir moralės lygį,
- skatinant darbuotojus dirbti produktyviau ir taikant našesnius darbo metodus,
- mažinant neplanuotas išlaidas, užtikrinant efektyvų tęstinį verslo planavimą,
- gerinant darbuotojų samdymo ir jų išlaikymo darbe kokybę,
- mažinant draudimo įmokas ir
- mažinant galimą baudžiamojo ir civilinio bylinėjimosi poveikį.

(1) Į trigubą rezultatų vertinimą įeina platus vertybių ir kriterijų spektras, pagal kurį matuojama organizacijos (ir visuomenės) sėkmė: ekonominiai, ekologiniai ir socialiniai aspektai (http://en.wikipedia.org/wiki/Triple_bottom_line).

(2) Žr. tinklalapį: (http://ec.europa.eu/growthandjobs/pdf/COM2005_024_en.pdf).

Tokių investicijų pelningumas gali siekti net 12:1 (t. y. 1 EUR gali atnešti 12 EUR pelno).

Tarp įmonės socialinio elgesio ir jos reputacijos, pardavimų, įmonės vardo ir bendros vertės yra aiškus tiesioginis ryšys. Įmonei augant ir jos vardo vertei didėjant, šis ryšys (ir jo pasekmės) tik stiprėja. Leipziger ⁽³⁾

Mažos įmonės

Daugelis mažų ir vidutinių įmonių taip pat pradeda pripažinti, kad prasta DSS atsieina brangiai, o gera DSS teikia naudą, nes:

- vykdamas verslo klientų DSS reikalavimus padeda gauti bei išlaikyti daugiau sutarčių,
- padeda išvengti verslo trikdymų ir neprarasti pagrindinių darbuotojų,
- motyvuoja darbuotojus ir palaiko jų atsidavimą įmonei ir
- padeda sudaryti draudimo sutartis palankesnėmis sąlygomis.

Naujos augančios įmonės, siekiančios išlaikyti augimo tempus ir stabilumą, suvokia, ką joms gali duoti geri DSS rezultatai. Geriausiai tai matyti iš to, kaip jos stengiasi įvykdyti klientų DSS reikalavimus.

Dabar ne tik turime labiau motyvuotą darbo jėgą ir mažesnę sergamumą, bet galime daug geriau išlaikyti klientus; geresni DSS rezultatai ypač padeda pritraukti naujų klientų ir plėsti verslą. John Purnell, Cougar Automation Ltd bendrovės regiono direktorius

Kadangi įmonės privalo veikti atsakingai, jos reikalauja to paties iš savo tiekėjų. Investicijos į gerus DSS standartus stiprina įmonės konkurencingumą, o tai savo ruožtu didina galimybes išlaikyti klientus ir rasti naujų verslo galimybių.

Produktyvumas ir darbuotojai

Ypač didelių nuostolių prasti DSS rezultatai pridaro mažoms įmonėms. Tai geriausia matoma įvertinus žmogiškuosius ir verslo kaštus, įvykus mirtinam nelaimingam atsitikimui darbe, dideliame gaisrui arba didelį rezonansą sukėlusiai bylai. Apie 60 proc. įmonių, kurių verslas sustoja ilgiau nei devynioms dienoms, nebeatsigauna ir užsidaro. Bet ir gerai veikiančios įmonės gali pajusti naudą produktyvumui:

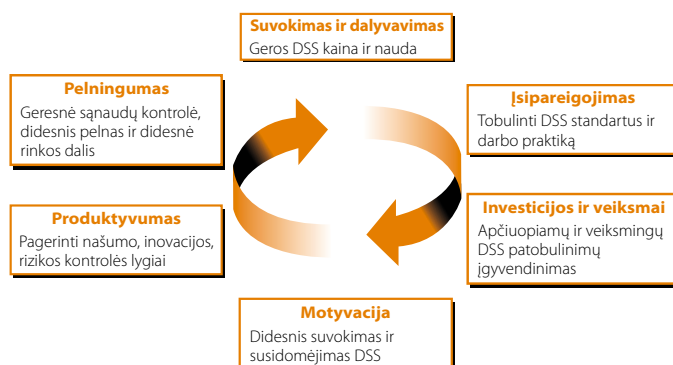
- saugesni darbo metodai padeda greičiau atlikti darbą su mažesniu darbuotojų skaičiumi,
- sumažėjus nelaimingų atsitikimų, incidentų ir ligų lygiui – perpus sumažėja neatvykimo į darbą dėl ligos atvejų,
- lengviau samdyti, motyvuoti ir išlaikyti kvalifikuotą personalą.

Draudimas

Įstatymai reikalauja, kad veikiančios įmonės savo darbuotojus būtų apdraudusios, tačiau draudimo įmokos auga ir vis sunkiau rasti tinkamą draudimo įmonę. Darbuotojų draudimo kaina priklauso nuo verslo rūšies. Įstaigų darbuotojų draudimas siekia mažiau nei 0,5 proc. darbo atlyginimo fondo; apdirbimo pramonėje šis procentas didesnis – apie 5 proc. Statybos darbuotojų, pavyzdžiui, stogdengių, draudimo kaina gali siekti net 15 proc. Daugumoje šalių, atsižvelgiant į draudimo sistemą ir gerus arba blogus įmonės rezultatus, draudimo įmokoms gali būti taikomos gana didelės nuolaidos arba, atvirkščiai, jos gali būti didinamos; tokiu būdu gerus rezultatus turinčios įmonės gali nemažai sutaupyti, o atsiliekančios įmonės daug praranda.

Kaip tai pasiekama

Išvada aiški: **gera DSS naudinga verslui.** Įmonės turėtų integruoti DSS į bendrą įmonės valdymo sistemą ir stengtis didinti savo organizacijoje sprendimus priimančiųjų sąmoningumą šioje srityje.

Ar jūsų klientai, investuotojai arba bankai tikisi atsakingo požiūrio į DSS ir tinkamo rizikos valdymo? Ar jūsų verslas sutriktų, jei įvyktų incidentas? Ar išėjus iš darbo vienam ar daugiau pagrindinių jūsų personalo narių nukentėtų jūsų verslas? Ar jums būtų naudinga mokėti mažesnes draudimo įmokas arba padidinti produktyvumą? Jei atsakymai į šiuos klausimus yra „taip“, tuomet jūsų įmonės verslo sėkmei DSS – pagrindinis veiksnys.

Daugiau informacijos apie DSS ir ekonominius rezultatus pateikta: <http://osha.europa.eu/topics/business/performance>.

Daugiau informacijos apie DSS ir ekonominius rezultatus Lietuvoje pateikta: <http://www.vdi.lt> ir <http://www.stat.gov.lt>.

⁽³⁾ D. Leipziger (2001), *SA8000: The definitive guide to the new social standard*, Financial Times Prentice Hall.